

Rådet för funktionshinderfrågor

Stadsteatern – Kulturnämnden - Skönhetsrådet

Protokoll nr 4 från ordinarie möte den 19 maj 2020

Plats: Digitalt via Zoom

Tid: 14:00 – 15:30

Närvarande rådsmedlemmar:

Gunilla Göran, ordf. Reumatikerföreningen i Stockholm

Bertil Orrby, Astma- och Allergiföreningen i Stockholm

Anita Odell, OCD föreningen Stockholm

Anne Sjökvist, vice ordf. Hörselskadades förening i Stockholm

Mia Modig, Dövas förening i Stockholm

Joakim Centervik, SRF - Synskadades Riksförbund, Stockholm
Stad.

Louise Lindström, DHR

Närvarande tjänstemän:

Christer Nygren, fh-rådssekreterare.

Kulturförvaltningen/Kulturskolan Stockholm.

Ronald Hallgren Kulturhuset/Stadsteatern.

Jelena Veljkovic, chef för Kulturskolan Stockholm

Anders Elers Ivarsson, enhetschef på Enheten för kvalitetsutveckling
och verksamhetsstöd, Kulturskolan,

Anna Östlund, samordnare på kulturskolans resurscenter.

Frånvarande:

Ola Larson, Stadsarkivet

Jelena Veljkovic berättade om kulturskolans Vision Uppdrag och Verksamhet om inriktningen och omfattningen på den pedagogiska fritidsverksamheten som riktar sig till barn och ungdomar mellan 6-22år. Kulturskolan finns representerad i alla stadsdelar och samarbetar med utbildningsförvaltningen och skolor för att bättre kunna nå ut och engagera nya b/u för kulturellt utövande i musik, dans, bild & form och teater. Ett nytt samverkansavtal mellan utbildnings och kulturförvaltningen är nu undertecknat mellan parterna för att påskynda och underlätta kulturskolans etablering och samarbete med skolorna.

Kulturskolan satsar mycket för att utveckla nya pedagogiska modeller i synnerhet i ytterstaden, som inte är den traditionella undervisningen utan mer behovsstyrd med öppen verksamhet/drop in, som är avgiftsfri. Samarbetar gör man också med civilsamhället, fritidsgårdar, övrigt kulturliv, högskolor, stadsdelsförvaltningar med flera

För mer info se bilaga: Kulturskolan Vision-Uppdrag och Verksamhet.

Anna Östlund presenterade kulturskolans resurscenter vid Globen, antalet deltagare har ökat och man har nu ca 200 inskrivna b/u i de olika kurserna. Man erbjuder också avgiftsfri verksamhet i samarbete med Idrottsförvaltningen, föreningsliv och skolor, även helgverksamhet förekommer. På resurscenter är 15 personer anställda och alla som har en anställning från 40% av heltid erbjuds fortlöpande handledning.

För mer info: kulturskolan.stockholm.se/resurscenter

Se också bilaga om resurscenter.

Anders Elers Ivarsson berättade om pågående arbete med att tillgänglighetsanpassa kulturskolans lokaler/scener men gäller även på de skolor vi bedriver verksamhet på. Beträffande hörselslingor har man valt att prioritera kulturskolans största scener, det är nu installerat och klart i Farsta på Fanfaren, den nya lokalen i Husby. Kvarstår scenen i Sjöstaden där det uppstått problem då gradängen är tillverkad i aluminium som inte funkar tillsammans med nuvarande teknik för hörselslingor. Arbete pågår för att hitta en lösning

1. **Sammanträdets öppnande och godkännande av dagordning**

Ordförande Gunilla Göran öppnade mötet, hälsade alla välkomna och dagordningen godkändes.

2. **Föregående protokoll** godkändes och lades till handlingarna. Ronald Hallgren utsågs till justerare.

3. **Synpunkter på lokaler och handlingars tillgänglighet.**

Utskicket till det digitala mötet via Zoom bedömdes som det funkade för de flesta, noterades att, för en del medlemmar, uppstått tekniska problem vid anslutningen till Zoom, men löste sig så alla kunde delta.

4. **Uppföljningsfrågor.**

Inga noterade

5. **Inkomna remisser och motioner.**

Inga noterade.

6. **Ärenden till kulturnämndens sammanträde den 26 maj.**

Utifrån genomläsning av T1 noterade rådet bland annat att kulturskolan kommer genomföra satsningar för gruppen funktionsnedsatta under året. Nämnden har beviljat extra stöd på en miljon. Dessa medel kan möjliggöra att fler geografiska områden, förutom resurscenter vid Globen, erbjuds verksamhet på fler platser i staden.

Utifrån en växande storstad med växande behov av ett varierat kulturutbud, ser rådet med oro nuvarande situation för Teater Pero som troligen behöver frånträda sina lokaler p.g.a. hyreshöjningar som innebär att man behöver bli endast en ambulerande verksamhet.

7. **Övriga ombyggnadsprojekt**

Ett nytt bibliotek planeras till Norra Djurgårdstaden.

Ann-Christine Eggert, Projektledare,
Serviceförvaltningen, Lokalplanering

Byggnadsingenjör, har hört av sig och önskar ett möte med rådet för att granska ritningar och få in synpunkter från rådet. Christer har kontaktat Stefan Petersson arkitekt och adjunkt på KTH som gärna ser ett fysiskt möte för att kunna få en större och mer detaljerad bild av utformningen av bibliotekslokalen.

8. **Rapporter**

Ronald Hallgren berättade att även Kulturhuset/Stadsteatern behöver jobba utifrån en reviderad budget. Intäkterna har minskat men så även kostnaderna då antalet produktioner minskat. Man fortsätter med den digitala satsningen för att nå ut på nya sätt, klicka gärna på nedanlänk som beskriver ny satsningen i Skärholmen.

<https://www.dn.se/sthlm/de-skadespelar-genom-skarmen/>

Frågan om vem som efterträder Jacob Tigerschöld är inte löst ännu enligt Ronald. Jacob går i pension efter väl genomfört 'övertidsarbete' med att förse Stadsteatern och Parkteatern med textade föreställningar.

Louise föreslår att rådet skickar honom ett tackbrev och rådet tyckte det var en lysande idé.

9. **Övriga frågor**

Glädjande är att Liljevachls öppnar upp med ny utställning och erbjuder ett begränsat publikantal för att upprätthålla social distansering.

Rådet föreslog till Ronald att de gärna medverkar när redaktionsgrupper lägger sina förslag på vilka produktioner som planeras digitaliseras, Ronald ställde sig positiv till detta och tar det vidare med berörda personer.

Diskussion om benämning av målgruppen, ska den benämnas som en grupp personer med funktionsvariationer eller funktionsnedsatta.

Enligt vokabulärpolicyn i staden och funktionshindersombudsmannen, Pia Ehnhage ska vi använda benämningen, funktionsnedsatta.

10. **Nästa möte**, äger rum den 9 juni, 14:00-16:00.

Förhoppningsvis kan mötet genomföras på Kungsholmens bibliotek, i annat fall via Zoom.

Balanslista 2020		
Ärende	Ansvarig	Tidsplan/ kommentar
Hur kan (ska) rådet i samarbete med kulturförvaltningen utveckla nya samarbetsformer?	Rådet	Möjliggörande av fortlöpande kontakt med Kulturstrategiska avdelningen Enheten, på KUF. HR och kulturskolan Gemensamma studiebesök på verksamheterna
Bevaka ombyggnad av Medborgarhuset och biblioteket Norra Djurgårdsstaden	Lokalstrateg, Kulturförvaltningen PO Törnqvist Ann Christine Eggert	Från jan - 20 och framåt
Kompetensförsörjningsplanen	Madelene Granath HR avd.	VT +HT 2020
Digit or Die	Agneta Jakobsson, projektledare	VT+HT 2020
Stadsutveckling med kultur	Ulrika Wallin enhetschef för stadsutveckling	VT+HT 2020
Kulturstrategiska programmet	David Jonsson	VT+HT 2020
PM som beskriver framgångsrika exempel på hur FHR verkar i andra sammanhang i staden tex på stadsdelsnivå	Gunilla Göran,	VT 2020
Utforma en symbol som anger detsamma som OSA.	Louise Lindström	VT 2020
Biblioteksplanen	Daniel Forsman	HT 2020

Gunilla Göran ordf.

Ronald Hallgren

Justerare

Christer Nygren
Sekreterare

Kulturskolan Stockholm

Vision, Uppdrag och Verksamhet

Vi behöver rum för kultur.

*Platser som ger utrymme till leken, till kreativiteten,
till drömmarna.*

*Rum där man kan **upptäcka, utveckla** och **uttrycka sig**.*

***Trygga** rum som ger utrymme åt alla barn och unga att **växa**,
oavsett bakgrund och förutsättningar.*

*Rum där man kan få **ta plats**.*

*Det är vår uppgift att **skapa** dessa platser.*

*Och att ge barn och ungdomar möjligheten
att fylla våra rum med ord och toner.*

Med rörelse och passion.

Med liv.

En plats att återvända till.

Rum att bära med sig för resten av livet.

För att göra det värnar vi om alla våra ämnen och olikheter.

*För kultur är inte likriktning. Kultur är att ge utrymme för
skapande.*

Att ge rum åt fantasin.

Vision

När stadens unga växer så växer Stockholm.

Vi får barn och unga att växa och utvecklas till trygga och kreativa individer som bidrar till ett gott samhälle.

Kulturskolan Stockholm är en pedagogisk fritidsverksamhet. På kulturskolan ger vi barnen och unga möjligheter till eget konstnärligt skapande, tillfällen att upptäcka sin passion och dela mänskliga möten.

Kulturskolan är till för alla i åldrarna 6–22 år. Deltagare med olika bakgrund, erfarenheter, förutsättningar och intressen är välkomna till oss. Vi skapar möjligheter för alla barn och unga i Stockholm att ta del av inspirerande kulturverksamhet. Vi når många såväl med våra kurser som med vår öppna verksamhet, digitala kanaler och evenemang.

Vi samarbetar med bl a skolor, fritidsgårdar och föreningar.

Vi har ändamålsenliga lokaler på strategiskt utvalda och centrala platser runt om i staden.

Vi breddar vårt utbud, förnyar oss och anpassar oss till en föränderlig värld.

Vi möts. Vi utvecklas. Vi skapar tillsammans.

Uppdrag

Vi finns för barn och unga

Kulturskolan Stockholm är till för alla barn och unga (6-22 år) i Stockholms stad. Vi möter barn och ungas varierade behov och önskemål. Alla som vill delta ska kunna hitta sin plats hos oss och vi arbetar medvetet för att inkludera och välkomna alla barn och unga.

Vårt uppdrag

Kulturskolan Stockholm arbetar på uppdrag av Stockholms stad för att säkerställa barnens rätt till kultur. Barns rätt till kulturutövande fastslås i FN:s konvention om barnets rättigheter. Stockholms stad, genom kulturnämnd sätter upp finansiella ramar och mål för vår verksamhet.

Uppdrag från politiken 2020. Citat ur finansborgarrådets budget 2020:

”Kulturskolans ska verka i och bidra till möjligheternas Stockholm.

Kulturskolan är en särskilt viktig verksamhet för barn och ungdomars möjlighet att själva skapa kultur. Genom kulturskolans verksamhet El Sistema nås grupper i stadsdelar där deltagandet i ordinarie kulturskola hittills varit begränsat.

Fler unga ska få möjlighet att prova på eget skapande. Genom Kulturskolan och El Sistema når staden fler barn och unga.

Kulturskolan ska verka för att nå bredare socioekonomiska grupper exempelvis genom att säkerställa ett breddat utbud.

Kulturskolans verksamhet ska i högre utsträckning involveras i skolans och fritidshemmens verksamhet, så att det blir enklare att ta del av Kulturskolans utbud.”

”Satsningar på att fler får ta del av Kulturskolans utbud ska förenas med insatser för att höja kvaliteten i verksamheterna.

Utvecklingen av Kulturskolan och El Sistema ska fortsätta för att nå fler barn och unga genom att analysera potentialen i hur Kulturskolan med förändrade arbetssätt kan nå fler barn och unga på de platser och tider som underrepresenterade målgrupper önskar.”

Avdelningens mål 2020 utifrån kommunfullmäktiges mål:

1. Kulturskolans deltagare är inspirerade av, och trygga i, den verksamhet som bedrivs i tillgängliga lokaler och miljöer.
2. Barn och unga tar del av kulturskolans verksamhet på utökade tider samt på skolor och andra arenor där målgruppen befinner sig.
3. Fler barn och unga från underrepresenterade grupper får genom kulturskolans riktade verksamheter, som exempelvis El Sistema och tvåornas kör, tillgång och möjlighet till att delta i det konstnärliga och kulturella livet.
4. Fler barn och unga tar del av kulturskolans verksamhet.
5. Kulturskolan bidrar till hållbara finanser med en budget i balans och med ett effektivt resursutnyttjande.

Verksamhet

I kulturskolan ska varje deltagare ges möjligheten utvecklas utifrån egna förutsättningar i ett tillåtande och inkluderande sammanhang. Vi arbetar aktivt för att främja jämställdhet och jämlikhet. Vi har ett angeläget utbud i olika former och på olika ställen i staden i syfte att nå så många barn- och unga som möjligt med vår viktiga verksamhet.

Vi har många olika ämnen och kurser inom bl a musik, teater, dans, cirkus, konst, spel och media. Vår verksamhet finns i våra egna lokaler, förskolan och skolan, på fritidsgårdar eller andra platser. Vi bedriver även verksamhet på stadens bibliotek, museer, konsthallar eller öppna torg. Vi ska erbjuda verksamhet med både bredd och spets.

Vi erbjuder terminkurser, kortkurser, öppen- eller drop in verksamhet, samt verksamhet i samverkan med skolor på skoltid. Ett kurstillfälle kan innebära lektion, repetition, workshop, studiebesök eller ett publikt möte beroende av ämne och nivå.

Med **Resurscenter** i spetsen erbjuder kulturskolan verksamhet för deltagare med funktionsvariationer och behov av särskilt stöd över hela staden.

För de elever som vill satsa mer finns **kulturskolans avancerade program (KAP)**.

Kulturskolans **instrumentförråd** erbjuder deltagarna att mot avgift låna musikinstrument.

Mötet med det estetiska ämnet, pedagogen, och andra elever är det centrala i kulturskolans verksamhet. Genom att öva, lära, repetera och uppträda ger kulturskolan redskap för livslångt lärande oavsett vilken väg våra deltagare väljer senare i livet.

Vår undervisning och handledning

Vi tror på att barn och unga växer och utvecklas till trygga och starka individer genom kulturutövande. Förutom färdigheter i de olika kulturämnena bidrar deltagandet i vår verksamhet till social gemenskap. Varje möte med kulturskolan är en möjlighet till utveckling för deltagaren.

I Kulturskolan Stockholm arbetar vi i huvudsak alltid i grupp och utvecklar ett utbud som kan möta fler. Vi jobbar i grupp för att vi genom att skapa en trygg atmosfär kan stötta varandra i utvecklingen. Deltagarna får själva vara med och påverka lektionernas innehåll och utformning. I gruppen är det också lätt att inspireras av varandra. All verksamhet är på svenska.

Kulturskolan Stockholm arbetar kontinuerligt för att utveckla arbetssätt där digitaliseringen genomsyrar det pedagogiska arbetssättet, kursformatet och kulturskolans administrativa processer. Genom att göra en del av kursinnehållet tillgängligt digitalt når vi lättare elever som av olika skäl har svårt att närvara fysiskt på samtliga tillfällen. Fysiska tillfällen kan också kompletteras med digitala lektioner.

Genom samarbeten med skolor, fritidshem, fritidsgårdar, institutioner, föreningar och civilsamhälle breddar kulturskolan sitt kontaktnät för att öka deltagande och nå nya målgrupper. Satsningarna sker delvis med externa projektmedel och som möjliggör fler finansiärer att bidra och samverka.

Vårt förhållningssätt

Kulturskolan är en lärande organisation. Vi är aktiva, tillgängliga och trovärdiga i vårt yrkesutövande. Alla medarbetare inom kulturskolan bidrar till att organisationskulturen präglas av:

- passion och engagemang för uppdraget
- ständig fokus på våra målgrupper
- att vi reflekterar över oss själva i dialog med andra
- att vi är nyfikna och vill lära av varandra
- att vi är öppna, tillåtande och visar respekt för varandra

I kulturskolan arbetar personalen tillsammans på respektive enhet. De olika yrkesrollerna samarbetar kring planeringen av verksamheten och de gemensamma ämnesöverskridande aktiviteter som hålls på enheterna.

Delar av detta dokumentet revideras årligen med hänsyn till budgetuppdrag och nya förutsättningar.

Kulturskolan Stockholm
Resurscenter

20 år

Sångtext av Tyra Granberg, elev:

Nu är sommarn slut, jag saknar att va ledig.
Och få göra som jag vill.

Samtidigt är det härligt, att se vänner.
Jag gillar att Kulturskolan börjar.

Tänk att längta tillbaka till sommaren.
Samtidigt som det är skönt att allting är som vanligt.

En ny tid. En ny höst.
Gamla vänner, kända sånger. En ny tid.

Allting börjar om. Välkänt och vant.
Allting börjar om. Fast ändå helt nytt.

Löven faller ner, från alla träd i skogen.
Det är synd men ganska coolt.
Tar på mig varma kläder, och slipper frysa.
Fastän vinden blåser hårt.

Samtidigt är det härligt, att se vänner.
Jag gillar att Kulturskolan börjar.

Hur Resurscentret startade

Av Marions Hauge Lindberg

Enligt kommunfullmäktiges beslut i maj 1996 inrättades fr o m 1 juli 1996 en kulturskola i staden, Stockholms stads kulturskola, bestående av den kommunala musikskolan, Vår Teater samt kulturnämndens projekt "Kulturen i skolan" och "Professionella möter amatörer" och med uppdraget att ytterligare bredda kulturutbudet med dans, bild och form m.m.

Chef för kulturskolan rekryterades genom beslut i kulturnämnden i juni 1996, och jag fick förmånen att axla detta spännande uppdrag

Ur verksamhetsplanen 1997;

"Stockholms stads kulturskola skall i FN:s Barnkonventions anda främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och uppmuntra tillhållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet".

Som chef för kulturskolan var det viktigt för mig att skolan skulle vara tillgänglig för ALLA barn och att medarbetarna hade den kompetens som krävdes.

Kulturpedagogiskt center för barn och ungdomar med handikapp

Inom såväl Vår Teater som musikskolan hade det funnits vissa satsningar på barn och ungdomar med psykiska och fysiska funktionshinder. På t ex Vår Teater i Årsta fanns redan från 1970-talet en teaterverksamhet för och med den aktuella målgruppen som blivit känd även internationellt.

Tack vare de särskilda statliga medel (s k Persson-pengar) som ställdes till staden och kulturskolans förfogande under läsåret 1997/98, möjliggjordes en uppbyggnad och utveckling av ett kulturpedagogiskt resurscenter som även erbjöd bild och form och dans utöver musik och teater. Genom sång, dans, rörelse, instrumentalspel, drama och bildskapande tränas självkänsla och självförtroende, fantasi och lyhördhet och perceptuell utveckling m.m. Och man har roligt tillsammans!

Den första informationsbroschyren

Det nya resurscentret etablerades i delar av Musikskolans hus på Mariebergsgatan 34 på Kungsholmen, genom omdisponering av lokalutrymmen på bottenvåningen för att åstadkomma en bra tillgänglighet och med entrén från Flemminggatan 113. Administrationen flyttades upp till plan 2.

Ett av mina minnen från verksamheten på Flemminggatan är det besök som dåvarande handikapprådet genomförde. Rådet hade förlagt sitt möte till resurscentrets lokaler och jag var tillsammans med dåvarande enhetschefen Monica Babakhan inbjuden till mötet för att berätta om verksamheten och visa runt i lokalerna.

En av rådets medlemmar undrade varför inte tröskeln in till ett av undervisningsrummen var borttagen med tanke på tillgängligheten för eleverna? Jag kände att jag blev svaret skyldig och kollade med Monica.

Då visade det sig att de rullstolsburna eleverna ville ha kvar tröskeln för dom hade hittat ett roligt sätt att ta sig över som dom inte ville skulle försvinna!

Verksamheten på resurscentret byggdes och utvecklades, nya lärare anställdes och fler och fler barn och unga deltog i verksamheten.

Efter några år lämnade jag uppdraget som kulturskolechef för andra chefsuppdrag i staden framförallt inom utbildningssektorn.

Men tio år senare, i december 2008, rekryterades jag än en gång till uppdraget som kulturskolechef.

En av de saker som glädde mig allra mest var att resurscentret fanns kvar och att verksamheten hade fortsatt utvecklas!

Verksamheten gick nu under namnet RC (kulturskolans resurscenter)

RC

Mycket hände under 2014

Lokalutrymmena i bottenvåningen på Flemminggatan började bli alltför trånga, och efter en hel del planering, projektering och byggarbeten öppnades 2014 portarna till kulturskolans nya lokaler för Resurscentrets verksamhet i Globen-området. De nya lokalerna var större och bättre utrustade än de tidigare och gav även utrymme för kulturskolans övriga verksamhet för en naturlig integrering av elever. I augusti invigningstalade dåvarande kulturborgarrådet Madeleine Sjöstedt och en av eleverna, Felicia, bidrog med fantastisk sång, ackompanjerad av Peggy Ring, en av lärarna.

Resurscentret nominerades till stadens S:t Julien-pris detta år i kategorin Delaktighet - ett fint betyg till personalens arbete med eleverna för att få dem trygga, delaktiga och känna sig betydelsefulla.

En stor händelse under sommaren var Resurscentrets medverkan under Almedalsveckan med workshop och seminarium. Eleverna från Resurscentret hade gjort digitala berättelser tillsammans med kulturskolans "Unga Berättar" som visades under seminariet vilket uppskattades mycket av deltagarna.

Minne #2

Ett ytterligare minne jag gärna delar med mig är ett tillfälle när en teater/musikalgrupp från RC var med och inledde en personalkonferens för alla medarbetare i kulturskolan i samband med en läsårsstart i kulturskolans lokaler i Hammarby Sjöstad.

Min uppgift var att hälsa alla välkomna till ett nytt läsår samt att presentera gruppen som stod redo i kulisserna. När presentationen var klar kikade jag in i kulisserna och min blick möts av en av eleverna som ger mig "tummen upp" och jag ser på hans läppar att han säger "Bravo, bravo Marion! Nu kör vi!"

Den föreställning som vi sedan bjöds på var helt fantastisk. Ungdomar som i vanliga fall har svårt för att tala över huvud taget, brister ut i sång som går rakt in i hjärtat. Gruppens förmåga att nå över scenkanten med sitt agerande, med värme, samspel, glädje och inte minst humor tog oss alla med storm!

Ur verksamhetsberättelsen 2017

Antalet elever inom Resurscentrets verksamhet uppgick till 258 elever under 2017.

Därutöver har en särskild satsning möjliggjorts via finansiering av Statens kulturråd genom projektet Rum för skapande. Målet i projektet är att marknadsföra resurscentret samt att utöka med ytterligare deltagarplatser. I och med projektet har resurscentret fått möjlighet att gå ut till särskolor och gymnasier med konstnärlig verksamhet för att kunna möta upp alla de som inte nås av fritidsaktiviteter. Projektet har under året nått 116 deltagare genom gratisworkshops i skolor samt 156 prova-på tillfällen i samarbete med idrottsförvaltning och skolor. I grund- och gymnasiesärskolor är det en upptagning på cirka 20 % av barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Resurscentrets 20-årsjubileum 1998–2018

Det är med stor glädje och tacksamhet som jag haft ynnesten att få vara med och skapa så goda förutsättningar som möjligt för ALLA barn och ungdomar i staden att få ta del av kreativt, kulturellt skapande på olika sätt. Jag tror att det är av avgörande betydelse för individen, gruppen och samhället.

Min devis har alltid varit KULTUR SOM BAS – INTE SOM GRÄDDE PÅ MOSET!

Varmt LYCKA TILL framöver, alla fantastiska elever och medarbetare!

//Marion f.d. kulturskolechef, numera pensionär

Sångtext av Liv, 8 år elev:

Jag är sol, molnet svävar nu.
Det blir blåst, vinden sveper ner
Huset skakar det har dragit in en tyfon.
Katten jamar, hästen gnäggjar högt.
Lammet går på ängen.

Det är Saga som är sol och
hon flyger ut ur huset med fart

Det är Saga som är sol och
hon flyger ut ur huset med fart

Personliga minnen och tankar kring Resurscentrets tillblivelse

av Urban Yman

Resurscentret startade hösten 1997 som en särskild enhet inom Kulturskolan Stockholm för att ge elever med funktionsnedsättningar möjlighet att delta i olika former av konstnärligt skapande.

Resurscentret hade sina rötter i en verksamhet som startade redan 1976.

Rektor för Kommunala Musikskolan, Gunnar Mörth tog då initiativ till en veckoslutskurs för sång- och musikpedagoger med intresse att undervisa elever med olika funktionsnedsättningar.

Till introduktionskursen inbjudna läkare och psykologer informerade om de vanligaste funktionshindren, om diagnos, prognos och behandling.

Undervisning skulle erbjudas elever i särskolor, resursskolor, skoldaghem och terapiskolor och ges samma möjligheter att delta i Kommunala musikskolans frivilliga verksamhet som alla andra elever i grundskola och gymnasium.

Vi var tolv pedagoger som efter denna introduktion startade verksamhet i s.k. RH -klasser med engagerat stöd av musikkonsulent Marie Stockenberg som organiserade hela uppläggget.

**Hur skulle man bedriva meningsfull musik- och instrumentalundervisning med elever som hade svåra hjärnskador, motoriska eller intellektuella funktionshinder?
Hur sjunger man med barn som inte har talet?**

Det var med skräckblandad nyfikenhet och utan praktisk erfarenhet som vi mötte våra nya elever. Vi stod inför en helt ny arbetssituation som krävde ett annorlunda tänkande vad gällde pedagogik, metodik som förhållningssätt.

Både trots och tack vare dessa svårigheter tvingades vi söka nya pedagogiska vägar, göra förenklingar och hitta okonventionella lösningar, både konstnärligt och tekniskt. Specialgjorda musikinstrument och nya sinnrika hjälpmedel anpassades efter elevernas olika svårigheter och särskilda behov.

Men den viktigaste frågan kvarstod; hur skulle vi kunna göra tekniska och musikaliska förenklingar utan att ge avkall på konstnärliga ambitioner och kvalitet?

Våra nya elever fick oss att så småningom tänka om och vända upp och ner på vårt inlärd pedagogiska tänkande.

Allt tydligare insåg vi att innehållet var viktigare än formen. Lusten, estetiken och glädjen i samspelandet, var den egentliga meningen med alltihop. Tekniken fick komma i andra hand och anpassas till det musikaliska innehållet. Lusten att spela blev viktigare än fingrferdigheten. När formen och tekniken gick ut så kom innehållet och lusten in. När väl lusten fanns så kom tekniken tillbaka av sig själv - när den behövdes.

Pedagogens lyhördhet, stöd och personliga närhet tillsammans med den ökade toleransen

och sammanhållningen mellan spelkompi- sarna och inte minst det lyckade klingande resultatet av gemensamma ansträngningar skapade en atmosfär som gynnade och för- stärkte ömsesidiga identifikationsprocesser.

Detta fick allt större betydelse för elevernas personliga utveckling, både fysiskt, mentalt och psykosocialt.

Flera pedagoger gick vidare i konstnärliga terapiutbildningar för att stå bättre rustade inför de nya arbetsuppgifterna. "Vår Teater" startade drama-grupper för barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. Några av oss inledde samarbete med klasslärare där sång och instrumentalspel, dans och drama integrerades med gängse skolämnen som No, So, Svenska och Engelska.

Det konstnärliga samspelet tillförde lust och energi i pedagogiken då man utgick från elev- ernas skaparlust i stället för att traditionsen- ligt försöka anpassa eleverna till olika under- visningsmål.

Musikalisk improvisation och klangskapande gav goda upplevelser av egna prestationer, men goda själv-upplevelser kunde samtidigt aktualisera sin motsats - smärtsamma och ständigt återkommande upplevelser av miss- lyckanden och utanförskap i vardagen.

Men om förtroende och tillit hade utvecklats i relationen mellan lärare och elev, kunde be- svikelser tas om hand och bearbetas. Diskus- sioner om särbehandling och orättvisor men också drömmar om kärlek och framtid.

Skolans pedagogiska uppdrag förenades med musikskolans genom det konstnärliga sam- spelet/samtalet till ett nytt ämne; livskunskap. I samarbete med klasslärare och assistenter fick eleverna hjälp med att formulera tankar och känslor som sedan kunde och användas för konstnärlig gestaltning i fabler, sångspel, musik, dans och dramer och ibland spelas upp inför publik.

Att framträda och visa upp sig för andra blev en medveten strategi för att utmana de kan- ske viktigaste aspekterna i elevernas kun- skaps- och personlighetsutveckling - nämligen själv-känsla, själv-förtroende och själv-upp- fattning.

Föreståndare för en terapiskola: "Musiken tillför framför allt lust och självförtroende. Om eleven saknar självkänsla och självförtroende kan man som lärare inte göra någonting!"

1980-talet blev ett expansivt årtionde för olika konstarters terapeutiska utveckling och användning inom olika vårdområden. 1980 startade en utbildning för blivande musiktera- peuter på Musikhögskolan i Stockholm.

Därpå följde utbildningar i bild- och danstera- pi på olika högskolor runt om i Sverige.

A large, stylized green graphic representing the number 90 followed by a percentage sign (%). The numbers and symbol are thick and rounded, with a modern, sans-serif feel.

I slutet av 1980-talet, 10 år efter den tera- pi-pedagogiska starten kunde Kommunala Musikskolan/Kulturskolan i Stockholm tillgo- dose behovet av musikverksamhet för elever med funktionshinder till ca 90%. Men vid denna tid, i slutet av 80-talet, accelererade den s.k. ekonomiska krisen och en regelrätt massaker drog fram över hela den kortsiktigt icke-lönsamma humanistiska och kulturbä- rande sektorn. Vård, skola omsorg liksom den Kommunala Musikskolan drabbades.

A large, stylized green graphic representing the number 20 followed by a percentage sign (%). The numbers and symbol are thick and rounded, matching the style of the 90% graphic above.

År 1993 hade Kommunala Musikskolans speci- ella verksamhet för elever med funktionshin- der sjunkit från ca 90 % till katastrofala 20%. Vi hade påtvingats en utveckling som gick rakt emot FN:s barnkonventioner om allas rätt till kultur.

Det rådde misströstan och uppgivenhet, både bland drabbade elever, föräldrar och pe- dagoger. Tjänster drogs in, nyinköpta mu- sikinstrument stuvades undan och samlade damm i skrubbar och förråd.

År 1994 slog vi larm om nedskärningarnas förödande verkningar. Dåvarande rektor Bengt Andersson gav undertecknad i uppdrag att undersöka och kartlägga omfattningen. Enkäter och personliga intervjuer med föräldrar, pedagoger och föreståndare för Stockholms terapiskolor blev underlag till flera rapporter som rektor sedan kunde förmedla till ansvariga inom skolförvaltningen.

Den negativa utvecklingen uppmärksammades och debatterades och efter många och ihärdiga påtryckningar kom äntligen en vändpunkt.

Våren 1997 togs regeringsbeslut om att särskilda pengar skulle avsättas för att gynna mångkulturell verksamhet för elever med funktionsnedsättningar.

En särskild enhet inom Kulturskolan i Stockholm etablerades under namnet "Resurscentret". Förberedelser startade omgående och 10 halvtids-tjänster inrättades i musik, bild, dans, drama och media. Tillförordnad verksamhetsledare blev Hanns Rodell.

Vårterminen 1998 tog vi pedagoger själva ansvar för planering av form och innehåll i Resurscentrets kommande verksamhet. En hög grad av självbestämmande präglade också den fortsatta utvecklingen vilket gynade en demokratisk anda i gruppen. Formen för den praktiska verksamheten utgick från våra tidigare erfarenheter, därtill kom att vi nu kunde utveckla ett tätare samarbete "över gränserna".

Vi sökte en också en gemensam värdegrund för verksamhetens innehåll.

Hur skulle vi förhålla oss till de terapeutiska möjligheter som öppnades i det pedagogiska samspelet?

Hur kunde vi utveckla ett empatiskt förhållningssätt för att befärma elevens personliga utveckling?

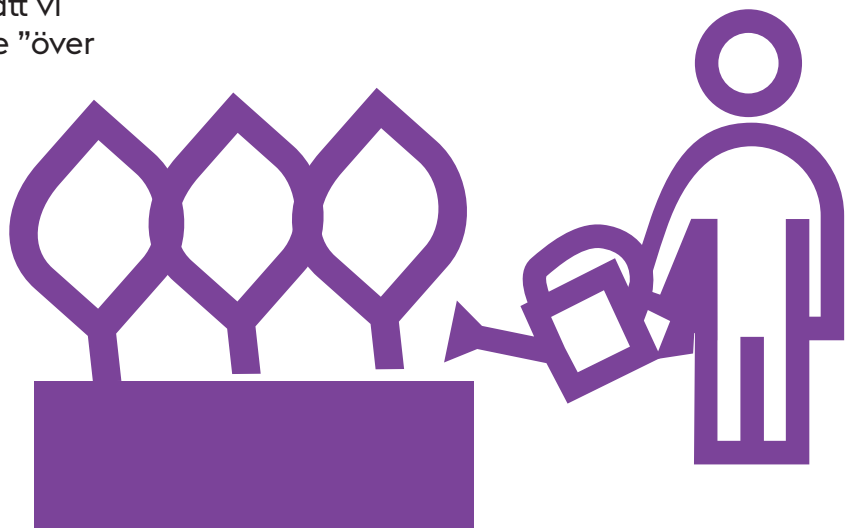
Begreppet empati i sin egentliga betydelse av kognitivt och affektivt inkännande i jämlikt samspel, hade vid denna tid ännu inte förankrats i etablerade vårdsammanhang. I konstnärligt samspel är jämlikheten en självklar förutsättning för ömsesidig identifikation. Samspel eftersträvar samförstånd och känslor av samhörighet - en nödvändighet för empatiska identifikationsprocesser.

Det konstnärliga samspelet som professionell terapeutisk metod, kan sägas verka genom det empatiska innehållet. Det innebär en demokratisk process där båda är lika viktiga för varandra. Socialt konstruerade motsatta roller som lärare - elev, terapeut - patient, överordnad - underordnad, makt - maktlös, är i det skapande ögonblicket fullständigt utjämnade.

Denna jämlikhet är revolutionerande eftersom den klassmässigt reglerade sjukvården inte är strukturerad efter några demokratiska principer! Det är långt mellan sjukhusdirektören och undersköterskan.

Mig veterligt finns det ingen terapeutisk metod som är så demokratiskt utvecklad som det konstnärliga samspelet - där hjälpare och behövande är lika viktiga och beroende av varandra.

Pedagogiken handlar om att hjälpa eleven utveckla det konstnärliga uttrycket. De terapeutiska konsekvenserna handlar om livet, att betyda något - för sig själv och för andra, om bekräftelse, respekt, självkänsla, självförtroende och mänsklig värdighet.

Jag tror Resurscentret tillför kulturskolan en särskild pedagogisk kvalitet i det konstnärliga arbetet. Pedagogens uppgift är att inspirera och elementärt visa hur man gör för att spela, måla, dansa eller gestalta teaterroller. Samtidigt måste eleven ständigt göras observant på att skönheten i det som skapas egentligen är en spegling av eleven själv. Eleven måste få hjälp att upptäcka att den unika, vackra tonen egentligen kommer inifrån, liksom den skapade bilden, rörelsen i dansen eller gesten i dramat. Skönheten i det som skapas är en direkt avspegling av skönheten i den egna unika personligheten. Den tekniska vägledningen är viktig, att få veta hur man gör, men kommer i andra hand och oftast av sig själv när man lyssnar och upptäcker sig själv som en betydelsefull del av sammanhanget.

Tekniken måste underställas estetiken och ständigt levandegöras. Tekniska övningar utan upplevt sammanhang leder ingenstans.

I den konstnärliga själv-upplevelsen och själv-bekräftelsen finns fröet till lusten att gå vidare. Eleven måste få hjälp att ge uttryck för sig själv i den konstnärliga utövningen!

Varje möte måste präglas av respekt för individens egenvärde och ett försök att se eleven som pedagogens viktigaste läromästare och inspiratör.

När vi följer våra elever kan vi visa dem vägen!

Rimbo i november 2018

// Urban Yman - Musikterapeut, handledare och f.d. medarbetare vid Resurscentret.

Seija Hyvönen Mammen, tidigare pedagog:

Det har ju funnits så många olika möten under mina år på RC men när jag måste komma ihåg någon speciell händelse eller ord blir det stopp...det är egentligen frågan om långa meningsfulla, kärleksfulla relationer, ömsesidig glädje, ibland ganska galet...ibland sorgligt, ibland irriterande, ibland häpnadsväckande, fascinerande märkvärdigt...som livet brukar vara. Det spännande, utmanande, utvecklande, roliga och ibland svåra var att jag som lärare fick skapa en sådan mängd olika vägar och metoder att möta de olika elevernas behov. Möts vi på stan och det händer, så blir det innerliga kramar.

Karin Erika Johansson, pedagog

En händelse som jag minns med förvåning:

Jag hade en enskild elev och vi repeterade in en historia som eleven hittat på. Föreställning handlade om en flicka som hade fått sitt hem förstört och som gav sig ut att leta efter ett nytt.

I sitt sökande hittade hon en annan människa i ett detta ensamma universum. De slog följe och letade tillsammans efter ett nytt hem. I slutet av föreställningen skulle vi se det nya hemmet på avstånd och scenbelysningen skulle sakta dämpas.

I slutscenen hör jag plötsligt min elev säga "jag dör" och så segar hon ner på golvet. Och ljuset slocknar.

Det var ytterst förvånande men jag antar att det inte var riktigt dags att hitta hem än.

Fler personliga minnen och tankar kring Resurscentrets tillblivelse

Anna Johansson, pedagog

Berättelse om arbetet tillsammans med Erik:

Erik var min elev från det han var 10 år till dess han fyllde 22 och därmed blev för gammal för Kulturskolans verksamhet. Många olika konstellationer av elever hann att formas kring honom, han blev konstanten varje torsdagkväll. Nästan aldrig sjuk, och nästan alltid på samma goda humör. Kort sagt: torsdagkvällar var lika med Erik för mig, och lika med Målarkursen för honom.

Jag hade inte så mycket erfarenhet av autism när jag började jobba på resurscentret, min grundinställning var att "här finns ett gäng ungar, det kan inte vara så himla annorlunda med skapandet även om det finns vissa svårigheter".

Jag upptäckte snart att kreativitet kan se ut på många olika sätt: att det fanns den här gruppen elever som helst ville göra samma sak varje gång. Som inte gick att locka eller tända med ett spännande material eller en ny teknik. Som inte var intresserade av att utvecklas eller att tillfredsställa omgivningen genom sina kreationer. Här blev Erik min läromästare. Han gillade randigt.

De första åren målade vi mycket med roller, och Erik målade så långt armen nådde och tillbaka igen så att det blev en solfjädersform kring platsen där han satt. Så småningom, i takt med att motorik och räckvidd utvecklades blev solfjädern till enskilda raka fält. Den randiga målningen hade fötts. Efter detta startade Erik varje lektion med att måla ränder: han gjorde fyra färgfält med olika färger, sedan gick han över alltihop en gång till med fyra nya färger.

I takt med att högen av målningar växte blev jag också mer nyfiken på vad Erik fick för behållning av detta sätt att måla.

Jag började titta närmare på hans målningar, hur ofta använde han samma färger, och vilka låg underst/överst? Jag upptäckte att de flesta målningar hade samma färgupplägg.

Ett långt tag senare upptäckte jag att det helt enkelt var standardordningen på färgpuckarna så som de låg när man köpte färgpaletten.

Jag började ta ur färgpuckarna ur paletten för att han själv skulle plocka ihop sin palett - det tyckte han inte om. Överhuvudtaget blev han lite irriterad när jag försökte föra in nya moment på lektionerna. Han sa ibland "Erik måste inte" med en sorts fråga invävd. Jag svarade (grymt?) att jo Erik måste. Jag drevs av en vilja att utöka hans referensram, få en utveckling till stånd, utveckla bildspråket helt enkelt.

Så småningom utkristalliserades en lektionsmodell som såg ut så här: Erik gör två randiga målningar med temperafärg på växtpapper. Därefter är det min tur att berätta vad som är dagens uppgift. Den utförde han gärna, ibland med entusiasm inför själva uppgiften, ibland därför att han visste att han skulle få rita med tuschpennor som avslutning.

Huvudmotivet på tuschpennsteckningarna var "randigt", en sorts randteckning där färg läggs till färg och bildar en form som liknar en trasmatta.

Erik hade också andra favoritmotiv: glasstrut, flagga, postbil, och om jag tjatade kunde det dyka upp ett flygplan, Bamse, Sonic, ett hus.

Repertoaren var ganska stor, framför allt när det gällde grundformer som han kombinerade på olika sätt (glasstrutens kon, glasskulornas cirklar, flaggan med kors osv). På detta sätt, med detta lektionsupplägg fick vi båda som vi ville: Erik fick göra sina randiga grejer, jag fick vara pedagog och undervisa.

När jag känt Erik några år tog jag del av en uppsats om bildterapi som en vän till mig (Sara Stayne, bildterapeut) skrivit.

Uppsatsen handlar om hur det fysiska bildmaterialet stödjer den terapeutiska processen, hur valet av material kan hjälpa till att berätta om utvecklingsnivå och hur det kreativa inslaget är den integrerande komponenten mellan hjärnhalvorna.

Det är svårt att sammanfatta ett så omfattande arbete här men det som slog mig då jag såg sammanställningen var att Eriks och mitt arbete helt spontant följt en bra struktur: den vattenupplösta flödiga temperafärgen som stimulerar höger hjärnhalva, drar igång alla sinnen och öppnar upp för nya upplevelser, därefter utmaningen i form av något okänt, sedan tecknandet (främst vänster hjärnhalva) med dess figurer och lite högre krav på motorik och precision.

Jag kunde inte annat än se det som att vi, genom ömsesidighet, hade hittat en form som gav största möjliga behållning av den timme i veckan vi hade tillsammans.

Erik är en ständigt återkommande referens i olika sammanhang, den elev jag tänkte skriva uppsats om (på den tiden jag trodde att den akademiska banan var nåt för mig), den elev jag föreläste om på universitetets kurs i Bildterapi, och den jag har lärt mig mest av när det gäller autism och kreativitet.

Vi avslutade vårt gemensamma mångåriga samarbete med en utställning på Galleri Ung i Hallonbergen. Två rum fyllda av randiga målningar och teckningar.

Jeanette Hagberg, biträdande enhetschef:

På Skanskvarnsskolan. Rullstolsburna särskoleelever. Några saknar tal och några har assistent med sig. De har jobbat hela året med en egen teaterföreställning och nu har den stora premiärdagen kommit.

Dekor, rekvisita och scenteknik har fraktats dit från Kulturskolans teater i Årsta. På de fullsatta publikraderna sitter förväntansfulla klasskamrater, föräldrar, lärare och skolkamrater som inte går i särskolan.

Salongsljuset släcks och magin kan börja.

Det är spännande och roligt.

Någon rollfigur brukar alltid hamna bakom fängelsegaller. Skratt och dundrande applåder. Barnen har för en stund fått slippa rollen som "elev med funktionsnedsättning" och är istället i centrum i egenskap av individ, skådespelare, direktör, bankrånare.

De har fått vara framhävda med scenkläder och de har fått med sig en stor publik.

Föräldrarna har fått se sina barn roa och beröra en publik på riktigt och har kanske upptäckt sidor hos sina barn som de aldrig sett förut.

Skolkamraterna har mest haft kul och tänker förmodligen inte på att deras uppfattning om vad som är norm på scen vidgats och att det på sikt kommer att påverka samhällets utrymme för och syn på människor med funktionsnedsättning.

Cecilia Edström, pedagog:

Det är inte ovanligt att eleverna komponerar egen musik, som jag noterar, varefter de lär sig spela sina egna låtar efter noter.

När jag initialt pratade med en förälder till en av de nu mest framgångsrika eleverna sa föräldern, glatt överraskad: "Roligt att han vill börja spela hos dej. Bara du inte försöker lära honom något."

Kommentarer från elever och föräldrar om vad som är det bästa med Kulturskolans Resurscenter;

Har något som är kul och som jag kan längta till på fritiden. Jag har lärt mig att spela teater och spela teater och spela några ackord.

Har varit med flera barn som ledsagare, roligt att se den glädje och utveckling det har inneburit för var och en.

Det är gemenskapen, alla får vara med

Allt! Älskar kulturskolan

Här får han beröm och kan kännas sig riktigt bra på någonting och samtidigt ha roligt.

Lärarna.
Dom är fantastiska.

Att jag får lära mig saker och träffa trevliga lärare mysig atmosfär.

Kulturskolans resurscenter är otroligt värdefullt.

Kompisarna och dansen

Jag får nya kompisar.
Pernilla, hon är snäll.

Mitt barn får vara delaktig och känna att hen klarar saker som ej fungerar bra i skolan.

Jag gillar Rc och när när jag väntar i väntrummet ser jag andra människor omkring mig som vill följa sina drömmar precis som jag!!

Det bästa med Kulturskolan är att jag lär mig mycket och får nya vänner som jag också kan lära mig mycket från.

Här får man känna sig typ normal

Ida har ett tryggt ställe som hon kan åka till själv, och där hon kan ha en betydelsefull fritid.

Det är roligt att lära sig olika danser och att läraren gör det roligt att lära :)

Hon tycker att dansen är viktig!

Det här är viktigt; Min son har vuxit som människa sedan han började på Resurscentret.

Kulturskolan är en plats för alla.

Jag känner mig så viktig.

Det bästa med min teatergrupp är att alla hjälper varandra.

Min dotter har gått här i 8 år, betytt en viktig kontinuitet.

Min son får komma in musikens värld på riktigt och det är underbart och ger hopp!

Min dotter kan få delta i aktiviteter där hon trivs och lär sig nya saker.

Allt som tusan!